

LEVENDE Talen

NEDERLANDS

JAARVERSLAG 2019 van Levende Talen **Nederlands**

Samenstelling bestuur van de sectie per 31-12-2019 met functie.

Gert Rijlaarsdam – voorzitter, Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands

Hanneke Gerits – secretaris, examens

Paul Stolwijk – penningmeester, profielwerkstukprijs

Mariska Bruinink – bestuurslid, vmbo

Kees Glopper – bestuurslid, hoger onderwijs

Ine de Mulder – bestuurslid, havo/vwo

Xandra de Bode – bestuurslid, mbo

Rudie Verbunt – bestuurslid tot eind december 2019, professionalisering

Clary Ravesloot – bestuurslid & redacteur Levende Talen Magazine

Aantal sectieleden per 31-12-2018: eerste taal 1299, tweede taal 314

Acties in 2019

Landelijke studiedag 2019

LTN wilde een professioneler uitstraling geven aan de landelijke studiedag 2019, met een grote aantal deelnemers dan voorheen voor Nederlands én de LSD benutten om leden onderling en LTN-bestuur en leden met elkaar in contact te laten komen.

De eerste doelstelling is bereikt; er was een ruim en aantrekkelijk aanbod van workshops voor VO, VMBO en MBO; het aantal deelnemers nam toe (61 in 2018, 108 in 2019). De focusgroep vmbo is betrokken geweest bij het samenstellen van het aanbod.

De tweede doelstelling is nog niet bereikt. Het bestuur streeft naar een gezamenlijke lunch met de leden (optioneel), en zal optreden als gastheer bij de workshops door die in te leiden.

Er is een evaluatie van het bestuur beschikbaar, die benut zal worden bij de voorbereiding van de studiedag 2020.

Examenbesprekingen

De examenbesprekingen met docenten en onze toets- en itemanalyses zijn de basis voor overleg met het CvTE. In het jaarlijkse overleg, dat nu plaatsvond op 21 november (vmbo) en 16 december jl. (havo-vwo), is afgesproken dat:

1. Het CvTE kijkt naar mogelijke vervolgstappen naar aanleiding van een eerste verkenning van alternatieve vragen in het eindexamen (in het verlengde van ons Advies Examens)
2. LTN betrokken wordt bij de werving van deelnemers voor de testcorrectie (vwo en vmbo) en de precorrectie (havo).

Het CvTE betrok ook in 2019 het LTN bij de organisatie van de precorrectie van het havo-examen. We wierven 10 van de 20 deelnemers, die meededen aan deze precorrectie. Ook was het LTN betrokken bij de werving van de testcorrectie van het vwo-examen.

Werkgroep Onderzoek en Didactiek

De werkgroep kwam in 2019 zeven keer bijeen. De SLO trad op als gastheer, waardoor kosten van zaalhuur en catering beperkt bleven.

De aandacht ging vooral uit naar het uitbreiden van de publicaties op de website [Didactiek Nederlands](#), die op de algemene ledenvergadering van april 2019 gelanceerd werd. Er is door de redacties van De Kwestie (opinie), Zo kan het ook (lesinspiraties op basis van onderzoek), en het Levende Handboek Vakdidactiek gewerkt aan het leggen en onderhouden van contacten met auteurs, en het stimuleren van de productie.

Activiteiten (tevens benut als ledenwervingsacties)

1. Seminar Beelden van de toekomst, in samenwerking met Nederlands Nu, 9 februari, 2019
2. Inspiratiemiddag Nederlands, Stedelijk Gymnasium in Den Bosch (65 deelnemers), 6 juni 2019
3. Inspiratiemiddag Nederlands, Delfzijl, 28 november 2019 (vond geen niet doorgang, te weinig inschrijvingen)
4. Gastlessen op scholen over schrijfprocessen, op basis van vragenlijstresultaten (ca. tien scholen in 2019)
5. Keynote MBO Taalacademie over schrijfprocessen
6. [Advies curriculum nu](#) over verdere uitwerking (november 2019).

Hoger onderwijs

LTN heeft in 2019 een begin gemaakt met het onderhouden van structureel contact met het hoger onderwijs. De behoefte daaraan is ingegeven door de volgende overwegingen:

- in het hbo en het wo worden de docenten Nederlands van en voor de toekomst opgeleid;
- in het hbo en wo vindt binnen lectoraten, vakgroepen/afdelingen en onderzoeksinstituten onderzoek plaats naar het schoolvak (de doelstellingen, didactiek en pedagogiek), naar de leerlingen (hun beginsituatie en leerresultaten wat betreft kennis en vaardigheden, motivatie en houdingen, ‘beliefs’), en naar de docenten (hun identiteit en opvattingen, professionaliteit, werkdruk en werkbeleving);
- in het hbo en het wo worden eisen gesteld aan de taalvaardigheid Nederlands (en in specifieke opleidingen ook aan de taalkundige en literaire bagage) van abiturienten van mbo, havo en vwo.

In het najaar zijn door bestuursleden van LTN verkennende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het Netwerk Academische Communicatieve Vaardigheden (NACV, <https://www.nacv.nl/>) en het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs (<https://www.taalbeleidhogeronderwijs.org/platform/>). Uit deze gesprekken vloeien voor 2020 vervolgvactiteiten voort. Een eerste daarvan heeft plaatsgevonden op 17 januari j.l. tijdens de jaarlijkse expertmeeting van het NACV: een rondetafelgesprek over aansluitingsproblemen tussen docenten Nederlands uit het mbo en uit de bovenbouw van havo en vwo en docenten academische communicatieve vaardigheden uit het hbo en wo

Werkgroep Profiel Werkstuk Nederlands

In 2019 heeft Levende Talen Nederlands (LTN) in samenwerking met de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN) voor de zevende keer een profielwerkstukwedstrijd Nederlands georganiseerd.

De driekoppige jury bestond uit Margot van Houwelingen (docent Nederlands aan de Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur), Roland de Bonth (onderzoeker/taalkundige bij het Instituut voor de Nederlandse Taal; tevens coördinator) en Sterre Leufkens (assistant professor Dutch linguistics & science communicator Utrecht University).

Via de sociale media, waaronder de Facebookpagina Leraar Nederlands, en mond-tot-mondreclame is de wedstrijd herhaalde malen onder de aandacht gebracht van begeleiders van profielwerkstukken. Op 1 mei 2019 waren er in totaal drie profielwerkstukken ingeleverd voor de havo en zeven voor het vwo. De winnaars van de profielwerkstukprijs havo waren Sarah Honig en Nienke Streefkerk van Evangelische school De Passie te Utrecht.

Jildou Boersma, Joram van Dodewaard en Margit Dullaart van ISG Arcus te Lelystad hebben de profielwerkstukprijs vwo gewonnen met hun werkstuk ‘Mythewaardig maar dan zachtaardig’.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

We waren eenmaal in Den Haag (juni), en spraken met de ambtenaren over het te voeren beleid t.a.v. het schoolvak Nederlands en over Curriculum Nu, onder andere naar aanleiding van een voorlopige versie van het [Advies curriculum Nederlands in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs](#) dat in juli 2019 is aangeboden aan de minister. Er is voorts uitwisseling van informatie via telefoon en e-mail.

College voor Toetsing en Examens

De examenbesprekingen met docenten en onze toets- en itemanalyses zijn de basis voor overleg met het CvTE. In het jaarlijkse overleg, dat nu plaatsvond op 16 december jl., is afgesproken dat: er gekeken wordt naar mogelijke vervolgstappen naar aanleiding van een eerste verkenning van alternatieve vragen in het eindexamen (in het verlengde van ons Advies Examens) LTN betrokken wordt bij de werving van deelnemers voor de testcorrectie (vwo en vmbo) en de precorrectie (havo).

Het CvTE betrok ook in 2019 het LTN bij de organisatie van de precorrectie van het havo-examen. We wierven 10 van de 20 deelnemers, die meededen aan deze precorrectie. Ook was het LTN betrokken bij de werving van de testcorrectie van het vwo-examen.

Contact met leden

Ook dit jaar waren onze leden betrokken bij de uitvoering van het beleid: wederom kon men deelnemen aan feedbackbijeenkomsten vanwege curriculum.nu, men werd uitgenodigd deel te nemen aan examenbesprekingen, we nodigden via nieuwsflitsen uit om actief te worden/zijn; zo kon men zich opgeven om deel te nemen aan de Profielwerkstukprijscommissie.

VMBO-focusgroep

Het afgelopen jaar is de vmbo-focusgroep opgericht. De groep bestaat momenteel uit elf leden. Soms staan er onderwerpen op de agenda die vooral het vmbo aangaan. Het is dan van belang dat wij weten hoe onze leden die Nederlands geven op het vmbo denken over bepaalde thema's en kwesties. Wij benaderen de leden en vragen om input. Voorbeelden: ideeën voor workshop op de Landelijke Studiedag, invoering van referentieniveau 2a en deelname aan de examenbespreking

Ledenwerving

Het LTN-bestuur heeft deelgenomen aan de werkgroep Ledenwerving en -behoud van Levende Talen en bijgedragen aan een beleidsadvies dat in het najaar aan het dagelijks bestuur is aangeboden.

Infrastructuur

Het LTN-bestuur heeft in 2019 gewerkt aan de infrastructuur van LTN

1. Ledenwerving en -behoud.

Er zijn *flyers* beschikbaar die gemakkelijk aangepast kunnen worden aan een bepaalde activiteit/conferentie.

Er is een lijst samengesteld van 200 actieve leden, die aan een of meer activiteiten in 2008-2019 hebben deelgenomen

2. Nieuwsflits. De nieuwsbrief is omgevormd tot nieuwsflits, van maximaal twee A4, maar bij voorkeur 1 A4. de nieuwsflits verschijnt eens, soms twee keer per maand.

Website: de LTN en WODN-websites functioneren.

3. De WODN heeft een repository ontwikkeld, waarop afstudeerwerk van studenten aan hogescholen en universiteiten zal worden gepubliceerd.
4. Het SES-project heeft een begin gemaakt met het beschikbaar stellen van publicaties over de beoordeling van schrijfvaardigheid, als sub-repository van de WODN-repository.
5. De boekhouding en declaratieprocedures zijn gestroomlijnd.

Highlights 2018

Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands

Een belangrijke ontwikkeling in het slaan van bruggen tussen onderzoek en praktijk, een hoofddoelstelling van de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands, was de eerste

inspiratiemiddag op 6 juni 2019, in Den Bosch. Vier promovendi-leraren Nederlands verzorgden ieder twee keer een workshop van 90 minuten, onderbroken door een gemeenschappelijke maaltijd. De 65 deelnemers waren zeer te spreken over de opzet en inhoud van het programma. De WODN zal proberen deze inspiratiebijeenkomsten ten minste twee keer per jaar te organiseren. Een interessant effect is dat leden zich nu melden om regionale bijeenkomsten te organiseren met de WODN; de WODN nam daardoor deel aan de ORION studiedag in Uden, en was betrokken bij de voorbereiding van de inspiratiedag in Delfzijl, die helaas niet doorging wegens een te klein aantal (15 deelnemers).

SchoolExamen Schrijfvaardigheid (SES)

In vervolg op het [LTN-NederlandsNu-Advies Examens Nederlands](#), en na het overleg met het ministerie van OC&W en de SLO is het Schoolexamens Schrijfvaardigheidproject van start gegaan in september 2019. Het budget is beschikbaar gesteld door de SLO, op advies van het ministerie van OC&W. In de enquête die we afnamen in 2018 gaven ongeveer zestig docenten aan mee te willen doen aan een experiment over de schoolexamens schrijfvaardigheid. Deze docenten zijn door ons benaderd. Veertig van hen meldden zich aan om mee te doen aan werkgroepen die de adviezen uit het Advies Examens Nederlands uit zouden werken in praktische voorbeelden.

Voorafgaand aan de eerste bijeenkomst is vastgelegd wat de programma's van toetsing in het examenjaar op de deelnemende scholen zijn, en is geïnventariseerd wat de voorkennis is rondom het evalueren van schrijfvaardigheid.

De deelnemers hebben zes werkgroepen geformeerd, elk met een eigen doelstelling:

1. Het beoordelen van schrijfproducten;
2. Gespreid schrijfexamen;
3. Geïntegreerd lees- en schrijfexamen;
4. Instrumenten maken;
5. Meer taken per leerling en schaalbeoordelingen;
6. Beoordelingen uitwisselen: meer beoordelaars.

Er zijn vier gemeenschappelijke bijeenkomsten voorzien, tussen de bijeenkomsten door werken de werkgroepen aan hun experimenten. Het project wordt in medio 2020 afgerond met een studiedag en een handleiding Schoolexamen schrijfvaardigheid voor docenten, die voor iedereen beschikbaar gesteld wordt via de SLO.

Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de VU en Fontys.

Plannen voor 2020

LSD

Een paar onderdelen van de LSD vraagt volgens LTN om verandering. Zo zouden we graag een andere naam zien en de dag op een andere locatie laten plaatsvinden.

Contact met leden

In 2020 willen we uitvoering gaan geven aan de notitie ledenwerving en -behoud.

Nieuwe voorzitter

In april 2021 eindigt de termijn van de huidige voorzitter. Het is zaak om in het voorjaar 2020 op zoek te gaan naar een opvolger, zodat de continuïteit van het uit te voeren beleid gewaarborgd blijft. In 2019 is een beleidsplan geschreven, dat is gedeeltelijk uitgevoerd, er zijn lopende zaken en er zijn onderdelen die nog aangepakt moeten worden. Een inwerkperiode is daarom van groot belang. Inmiddels hebben zich nieuwe bestuursleden aangemeld om zich in te werken in het LTN-bestuur.